

Hans R'aj and another v. Sukhdev Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ 20 ਤੱਕ ਉੱਚੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 16 ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਭਟਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ 19,200। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁ. 18,000 ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 19,200 ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 18,000 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਐੱਸ ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਸ. ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.

ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ 'ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1981 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 20 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

23 ਫਰਵਰੀ 1982

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ (IV ਦਾ 1939)— ਸੈਕਸ਼ਨ 94, 95, 96 ਅਤੇ 110—ਭਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਧਾਰਾ 95 (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਕੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ — ਧਾਰਾ 95(2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿੱਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ — 'Whe-', ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 95 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 94 ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਡਾ ਟੋਰੀ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੀਮਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਇਸਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਲਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ, ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੀਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਇੰਨਾ ਮਾਇਕ ਅਤੇ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 95 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਜੋ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੇਧਕ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 95 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਜੋਖਮ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 96(1) ਦਾ ਲੇਨ ਗੇਜ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਤਮ, ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ "ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ" ਹੈ। ਇਸ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 95 (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 95(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮਾਂ ਦੇ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਵਧੇਗੀ।

(ਪਾਰਾ 5, 8 ਅਤੇ 12)।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਫਾਇਰ ਲੈਂਡ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਯਾਮ ਕੰਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1976 ACJ 426

- ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੇਵ ਭੂਸ਼ਣ ਗੁਪਤਾ, ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਟਿਆਲਾ, ਮਿਤੀ 8 ਅਗਸਤ, 1980 ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੁਪਏ 7,000 ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੁ. ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ 7,000 . ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 2,000 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 50,000 . ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 1,500 ਰੁਪਏ । ਇਹ ਆਰਡਰ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ 1,500 ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜ ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ .

ਐਲ.ਐਮ. ਸੂਰੀ, ਵਕੀਲ, ਵੀ.ਪੀ. ਗਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਕੀਲ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ।

Hans R'aj and another v. Sukhdev Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇ. :

1.) ਅਰਥਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: "

“ਕੀ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਵੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 95 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਣ ਦੁਆਰਾ, ਇਨ- ਸਰਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 95 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਹੈ।”

2. ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ UTJ-3338 ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਹੈ। 8 ਜੂਨ, 1979 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3.30 ਵਜੇ ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬਲਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਚਾਰੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ ਨੁਕਸਾਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਦਕਿ ਦੋਨੋਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 'ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ- ਟਰੱਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ-ਇਸਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਮੇਸਰਸ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਰੁਪਏ' ਕੀਤਾ। 6,500 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ ਲਈ ਕਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੁਪਏ। 500. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ 'ਰੁ. ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ 7,000 ਰੁਪਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“...ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 2,000 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 500. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 1,500। ਇਹ ਆਰਡਰ ਇੰਸ਼ੋਰੈਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ 1,500। ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 50.

ਟਰੱਕ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ (FAOs. 20 ਅਤੇ 21 of 1981) ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਭਰਾ ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ., ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ

ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1939 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 98 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 95(2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੋਈ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 94, 95 ਅਤੇ 96 ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"94. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀਮੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ।

- (1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੋਵੇ।

* * * * *

* 95. ਨੀਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ।—

- (1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਇੱਕ ਪਾਲਿਸੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ, -

* * * * *

Hans R'aj and another v. Sukhdev Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1983)1

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ, ਯਥਾਰਥ-

* * * * *

(d) ਵਾਹਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਮਾ।

* * * * *

"96. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼।—

(1) ਜੇਕਰ, ਧਾਰਾ 95 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਧਾਰਾ 95 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ (ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ) 'ਪਾਲਿਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਚਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ - ਕਰਜ਼ਦਾਰ, ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਲੈਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ।

* * * * *

5. ਹੁਣ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ 1939 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 94 ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਦੀ ਰੀਡਿੰਗ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (a), (b), (c) ਅਤੇ (d) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ. ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ am (ਤੀਜੇ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬੀਮਾ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੀਮਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੀਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਿਸ ਲਈ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। - ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਮਾਇਕ ਅਤੇ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾ 95 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“95(5) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ।

- ਇੱਥੇ ਜੋ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 95 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਜੋਖਮ ਲਈ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ।

6. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੇਜ਼ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 94 ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਅਜਿਹੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿੱਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜੋਖਮ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਛੋਟੇ* ਮਮ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਮਿਨੀਮੀਆ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਜੋਖਮਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

7. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਵਾਬਦਾਰੀ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਲੈਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਐਲ.ਐਮ. ਸੂਰੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਲਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਿਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 95(2) (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿੱਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਰੁਖ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਾਲਕ, ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਨਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ

Hans R'aj and another v. Sukhdev Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੁਹਰਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 96 ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਖਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ (ਜਦੋਂ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਸੀ। -ਬੀਮਿਤ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਦਾਰ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੀਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਕਮ ਜੋ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖੁਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇਸ ਲਈ ਖੁਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96(1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ

ਇਸ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਤਮ, ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਵਰਤੀ ਗਈ ਖਾਸ ਭਾਸ਼ਾ "ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।" ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 95 (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰੇ ਚੌਹਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। *ਪੁਸ਼ਪਾਬਾਈ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਉਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਣਜੀਤ ਗਿਨਿੰਗ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1)* ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਕਾਰ. ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਅਧੀਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੋ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 95 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿੱਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿੱਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 10(2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕਤ

ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸ਼ਪਾਬਾਈ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਉਦੇਸ਼ੀ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 95 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

" ਇਨਸੂਰਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

(1) 1977 ਏ.ਸੀ.ਜੇ. 343.

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਲਈ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਯਾਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ--..."।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ-ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। 27,500, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। 15,000 ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ।

10. ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬੰਧਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨੋਟ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਦ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਏਅਰਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਯਾਰ ਕੰਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 75 ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਪਾਬਾਈ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਉਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਉਲਟ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਹੁਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

11. ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਮੈਂ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ੂਲਾ ਦੇਵੀ ਭੂਟਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੰਜ਼ੂਸਰੀ ਰਾਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ:

“ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ

Hans R'aj and another v. Sukhdev Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 96(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ (ਏ)

- (2) 1976 ਏਸੀਜੇ 426
- (3) 1968 ACJ 1.

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੈਂਟਰਲ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰਜ਼ ਸਟੋਰ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਦਾ ਸਟੇਟ
ਆਫ ਪੰਜਾਬ' ਅਤੇ ਹੋਰ (ਐਮ. ਐਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.)

- (b) ਜੇਕਰ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 95(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਮ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 96 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।"

12. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 95(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਵਧੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਸ ਹੁਣ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਐੱਸ. ਡੀ.) ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਸੰਧਵਾ, ਚੀਫ
ਜਸਟਿਸ।

ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਮ.ਐਮ.ਪੁੰਡੀ ਜੇ.

I.L.R. Punjab 'and Haryana

(1983) 1

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੈਂਟਰਲ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੋਪ੍ਰਿਟਿਵ ਕੰਜ਼ੂਮਰਜ਼
ਸਟੋਰ ਲਿਮਿਟੇਡ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 359 .

24 ਫਰਵਰੀ 1982

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (1947 ਦਾ XIV)-ਸੈਕਸ਼ਨ 10(1) (ਜੀ) ਅਤੇ 39—ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ -ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ-ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕਿਰਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ est ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਉਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ - ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ - ਕੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।